

10:10-10:50

Nöroekonomi: Sosyal Bilimler ve Nöroloji İlişkisi üzerine

M. Remzi Sanver

İstanbul Bilgi Üniversitesi

Yirminci asırdaki önemli bilimsel gelişmelerden bir tanesi, matematiksel yöntemlerin sosyal bilimlerde gittikçe artan bir ağırlıkla kullanılmasıdır. On dokuzuncu asırda, karar alma yetisine sahip iktisadi birimlerin modellenmesiyle başlayan bu süreç, Oyunlar Kuramı'nın yirminci asırdaki gelişmesiyle bütüncül bir bakış açısı yaratmıştır. Günümüzde, İktisat'tan Psikoloji'ye, Siyaset Bilimi'nden Sosyolojiye, hattâ Hukuk'a uzanan geniş bir yelpazeyi, disiplinlerüstü matematiksel modelleme yöntemleriyle ele alan bir matematiksel sosyal bilim kavramından bahsetmek mümkündür. Bu kavramın, 20. asırda kaydettiği büyük ilerlemelere rağmen, bilhassa ampirik sınanabilirlik açısından kat etmesi gereken uzun bir yolu vardır. Esasen, sosyal sistemlerin incelenmesinde daha iyi ve verimli bir matematik kullanımı, açık bir soru olarak karşımızdadır. Bu yönde, sosyal bilimlerin nörolojiden gitgide artan yararlanma çabalarını görüyoruz: İktisat Kuramı, bugünkü haliyle, basitleştirilmiş bir beyin modeli üzerinde yükselmektedir. Bu modelde beyin, davranışlarda belirli tutarlılık şartlarını sağlayan bir kara kutudur. Beyin görüntüleme tekniklerindeki gelişmeler, iktisadi davranışları, bu kara kutunun içine bakarak anlamaya çalışmanın yolunu açmıştır. Bugün dünyada birçok bilimsel merkezde, nörologlarla sosyal bilimciler, bireysel davranışlara dair İktisat Kuramı'nın temel aksiyomları ile beyinin fiziki işleyişi arasındaki ilişkileri kurmaya çalışmaktadırlar. Şu anda, bireylerin risk almaya karşı tavırlarından, gelecekteki kazançların algılanmasına kadar uzanan bir davranışsal yelpaze, beyin görüntüleme yöntemleri ve genetiğin yardımıyla anlaşılmaya çalışılmaktadır. Bu konuşmanın gayesi, matematiksel sosyal bilimlerle nöroloji arasında gelişmekte olan bu ilişkiye dikkat çekmektir.